Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
YVES BOT
esitatud 1. märtsil 2016[1]

Kohtuasi C-43/15 P

BSH Bosch und Siemens Hausgeräte GmbH
versus

Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused)

Apellatsioonkaebus — Ühenduse kaubamärk — Vastulausemenetlus — Osaline registreerimisest keeldumine — Vastulausete osakonna otsuse läbivaatamist taotleva kaebuse esitamist käsitlevad menetlusnormid — Taotleja poolt kooskõlas määruse (EÜ) nr 207/2009 artiklitega 58–64 esitatud põhikaebus — Vastulause esitaja poolt oma vastuses kaebusele esitatud vastukaebus määruse (EÜ) nr 216/96 artikli 8 lõike 3 alusel — Vastukaebuse vastuvõetavus — Määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 ulatus — Menetluslike tagatiste puudumine — Õiguse olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtte rikkumine — Seadusjõu rikkumine — Kohtu ülesanne — Avalikul huvil põhinev väide, mille peab tõstatama liidu kohus omal algatusel

I. **Sissejuhatus**

1. Käesolev apellatsioonkaebus kuulub LG Electronics Inc.[2] poolt esitatud vastulause menetluse raamistikku seoses ühenduse kaubamärgi „compressor technology“ registreerimistaotlusega, mille BSH Bosch und Siemens Hausgeräte GmbH[3] esitas Siseturu Ühtlustamise Ametile (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused). BSH Bosch und Siemens Hausgeräte GmbH palub tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 4. detsembri 2014. aasta otsus BSH vs. Siseturu Ühtlustamise Amet – LG Electronics (compressor technology).[4]

2. Käesolev apellatsioonkaebus koosneb kahest osast.

3. Esiteks tuleb taas anda Euroopa Kohtule võimalus täpsustada olukordi, mille puhul peab liidu kohus oma õiguspärasust kontrolliva kohtu ülesande täitmiseks tõstatama õigusväite omal algatusel.

4. Teiseks tuleb anda Euroopa Kohtule võimalus teha otsus, mis käsitleb ühtlustamisametis algatatud õiguskaitsevahendite ülesehitust ja teostamist ning vastulausete osakonna otsuste läbivaatamist. Eelkõige tuleb Euroopa Kohtul määrata kindlaks komisjoni 5. veebruari 1996. aasta määruse (EÜ) nr 216/96[5], mis näeb ette siseturu harmoneerimisameti apellatsioonikomisjonide protseduurireeglid (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused), artikli 8 lõike 3 ulatus ja kohaldamise viisid.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — Edaspidi „LG“ või „vastulause esitaja“.

3 — Edaspidi „BSH“ või „taotleja“.

4 — T-595/13, EU:T:2014:1023, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“.

5 — EÜT L 28, lk 11; ELT eriväljaanne 17/01. Määrust on muudetud komisjoni 6. detsembri 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 2082/2004 (ELT L 360, lk 8, edaspidi „määrus nr 216/96“).

5. See säte näeb ette:

„*Inter partes* menetlustes võib vastaspool oma vastuses kaebuse põhjendustele taotleda vaidlustatava otsuse tühistamist või muutmist küsimuses, mida kaebuses ei olnud tõstatatud. Kaebusest loobumise korral muutub vastaspoole vastav taotlus tühiseks."

6. Käesolevas kohtuasjas – kuigi BSH oli esitanud kaebuse nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 207/2009 ühenduse kaubamärgi kohta[6] artiklite 58–64 alusel vastulausete osakonna otsuse läbivaatamiseks väga piiratud tootenimekirja kohta – esitas LG vastukaebuse selle otsuse läbivaatamiseks oluliselt suurema tootenimekirja kohta ja tegi seda oma vastuses kaebusele, mille ta esitas määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 alusel.

7. Ühtlustamisameti esimene apellatsioonikoda (edaspidi „apellatsioonikoda") lükkas 5. septembri 2013. aasta otsusega[7] BSH kaebuse tagasi ja rahuldas osaliselt LG taotluse.

8. Käesolevas kohtuasjas käsitletakse selle otsuse õiguspärasust.

9. Kuigi Üldkohtule esitatud tühistamishagi käsitles üksnes vastandatud tähiste segiajamise tõenäosust puudutavat sisulist hinnangut kaubamärgi „compressor technology" registreerimiseks, tõstatab Euroopa Kohtule esitatud apellatsioonkaebus kaks selgelt vaieldavat küsimust, mis käsitlevad esiteks kohtu ülesandeid ja teiseks õiguskaitsevahendi õiguspärasust.

10. Mis puudutab kohtu ülesandeid, siis teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku tühistada vaidlustatud kohtuotsus mitte BSH poolt Euroopa Kohtule esitatud väidete alusel, vaid seetõttu, et Üldkohus jättis täitmata kohustuse tõstatada omal algatusel avalikul huvil põhinevad väited, mis tulenevad esiteks sellest, et apellatsioonikojal puudub pädevus vaadata läbi vastulausete osakonna otsus toodete osas, mida taotleja ei ole nimetanud põhikaebuses, ja teiseks sellest, et selles menetluses rikuti taotleja õigust olla ära kuulatud.

11. Kuna neid kahte väidet arutatakse võistlevas menetluses Euroopa Kohtus, teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku tõstatada need väited omal algatusel ja teha ise asja suhtes lõplik kohtuotsus.

12. Just sellega seoses tuleb Euroopa Kohtul eelkõige kindlaks määrata, kas nii määruse nr 207/2009 artiklite 58–64 sätetes kui ka Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta") ette nähtud menetluslike tagatiste alusel on määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 tegelik eesmärk kehtestada õiguskaitsevahend paralleelselt määruses nr 207/2009 sätestatud õiguskaitsevahendiga.

13. Euroopa Kohtul palutakse niisiis lõpetada praegune õiguskindluseta olukord, mida soodustab see, et erinevad ühtlustamisameti apellatsioonikojad ja Üldkohtu eri koosseisud ei tõlgenda seda sätet ühetaoliselt.

14. Käesolevas ettepanekus selgitan ma põhjuseid, miks määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 eesmärk ei saa ilmselgelt olla niisuguse õiguskaitsevahendi pakkumine, mis on sõltumatu määruse nr 207/2009 artiklis 58 ja sellele järgnevates artiklites sätestatud õiguskaitsevahendist. Seetõttu ma väidan, et võttes vastu ja rahuldades ilmselgelt vastuvõetamatu kaebuse, puudus apellatsioonikojal õigus vaadata läbi vastulausete osakonna otsus seoses põhikaebuses nimetamata toodetega ja ta ületas oma pädevust.

15. Teise võimalusena selgitan ma ka seda, et apellatsioonikoda rikkus BSH kaitseõigusi, kui tal ei lubatud esitada LG poolt esitatud vastukaebuse kohta oma seisukohta.

6 — ELT L 78, lk. 1.

7 — Asi R 1176/2012-1. Otsus, mida on muudetud 3. detsembri 2013. aasta parandusotsusega, edaspidi „vaidlusalune otsus".

16. Seetõttu teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku tühistada vaidlusalune otsus ja mõista mõlema astme kohtukulud välja ühtlustamisametilt.

II. **Liidu õiguslik raamistik**

A. *Määrus nr 207/2009*

17. Nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta [8] tunnistas kehtetuks ja asendas 13. aprillil 2009 jõustunud määrus nr 207/2009. Kui lähtuda siiski kõnealuse registreerimistaotluse esitamise kuupäevast, mis on käesoleval juhul 24. november 2008 ja mis on määrav kohaldatava materiaalõiguse kindlakstegemisel, siis reguleerivad käesolevat kohtuvaidlust esiteks määruse nr 207/2009 menetlusnormid ja teiseks määruse nr 40/94 materiaalõigusnormid.

18. Määruse nr 40/94 artikkel 8 „Suhtelised keeldumispõhjused“, mille sõnastust on muutumatul kujul korratud määruses nr 207/2009, sätestab oma lõikes 1:

„Varasema kaubamärgi omaniku vastuseisu korral ei registreerita taotletavat kaubamärki:

[…]

b) kui identsuse või sarnasuse tõttu varasema kaubamärgiga ning identsuse või sarnasuse tõttu varasema kaubamärgiga kaitstud kaupade või teenustega on tõenäoline, et territooriumil, kus varasem kaubamärk on kaitstud, võib avalikkus need omavahel segi ajada; segiajamise tõenäosus hõlmab ka tõenäosust, et kaubamärki seostatakse varasema kaubamärgiga.“

19. Määruse nr 207/2009 artikkel 59 „Isikud, kellel on kaebuse esitamise ja kaebuse menetlemises osalemise õigus“ on sätestatud selle määruse VII jaotises „Kaebused“. See artikkel näeb ette:

„Kaebuse võib esitada menetluspool, kelle kahjuks otsus tehti […]“.

20. Selle määruse artikkel 60 „Kaebuse esitamise tähtaeg ja vorm“, mis on sätestatud selles samas VII jaotises, näeb ette:

„Teade kaebuse esitamise kohta tuleb [ühtlustamisametile] esitada kirjalikult kahe kuu jooksul alates otsuse teatavaks tegemisest, mille peale kaevatakse. Teadet ei loeta esitatuks enne, kui on tasutud lõiv kaebuse esitamise eest […]“.

21. Nimetatud määruse artikkel 63 „Kaebuste menetlemine“ sätestab artiklis 2:

„Kaebuse menetlemise käigus kutsub apellatsioonikoda pooli nii sageli kui vajalik ning nõukogu määratud tähtaja jooksul esitama märkusi teate kohta, mille on esitanud teine osapool või apellatsioonikoda.“

22. Määruse nr 207/2009 artikkel 64 „Kaebuste kohta tehtavad otsused“ sätestab oma lõikes 1:

„Pärast kaebuse põhjendatuse kontrollimist teeb apellatsioonikoda kaebuse kohta otsuse. Apellatsioonikoda kas tegutseb edasikaevatud otsuse teinud talituse pädevuse piires või saadab asja nimetatud talitusele“ […].

8 — EÜT 1994, L 11, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 146.

23. Lisaks võivad selle määruse artikli 75 teise lause kohaselt olla ühtlustamisameti otsuste „aluseks […] üksnes põhjused või tõendid, mille kohta huvitatud isikutel on olnud võimalik esitada oma seisukoht“.

24. Lõpetuseks sätestab nimetatud määruse artikli 76 „Faktide kontrollimine ameti omal algatusel“ lõige 1:

„Asju menetledes kontrollib [ühtlustamisamet] fakte omal algatusel; registreerimisest keeldumise suhteliste põhjustega seotud menetlustes piirdub amet siiski kontrollimisel osaliste esitatud faktide, tõendite ja väidetega ning esitatud nõudmistega.“

B. *Määrus (EÜ) nr 2868/95*

25. Vastavalt oma põhjendustele 5 ja 6 kehtestab komisjoni 13. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ) nr 2868/95, millega rakendatakse nõukogu määrus (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta,[9] eeskirjad määruse nr 207/2009 sätete rakendamiseks, et tagada ühtlustamisametis kaubamärgimenetluste sujuv ja tõhus toimimine.

26. Mis puudutab menetlusnorme, siis täiendab see määrus oma X jaotises kaebuse esitamise ja menetlemise eeskirju.

27. Määruse nr 2868/95 artikkel 49 „Kaebuse tagasilükkamine vastuvõetamatuse tõttu“ täpsustab seega järgmist:„1. Kui kaebus ei vasta määruse [määruse nr 207/2009 artiklite 58–60] ja eeskirja 48 lõike 1 punkti c ja lõike 2 nõuetele [kaebuse sisu kohta], lükkab apellatsioonikoda selle tagasi kui vastuvõetamatu […]

[…]

3. Kui kaebuse eest nõutav lõiv tasutakse pärast [määruse nr 207/2009 artikli 60] kohaselt kaebuse esitamiseks ette nähtud tähtaja möödumist, ei loeta kaebust esitatuks […]“.

C. *Määrus nr 216/96*

28. Määrus nr 216/96 sätestab artiklis 8 „Menetluse käik“:

„[…]

2. *Inter parters* menetluste korral, ilma et see piiraks [määruse nr 207/2009 artikli 63 lõike 2] kohaldamist, võib kaebaja põhjendusi kaebuse kohta ning sellele esitatud vastust täiendada vastavalt kaebaja repliigiga kahe kuu jooksul alates tema teavitamisest vastusest ja vastaspoole vasturepliigiga kahe kuu jooksul alates tema teavitamisest kaebaja repliigist.

3. *Inter partes* menetlustes võib vastaspool oma vastuses kaebuse põhjendustele taotleda vaidlustatava otsuse tühistamist või muutmist küsimuses, mida kaebuses ei olnud tõstatatud. Kaebusest loobumise korral muutub vastaspoole vastav taotlus tühiseks.“

9 — EÜT L 303, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 189.

III. **Kohtuasja taust**

29. Vastulausete osakond lükkas 3. mai 2012. aasta otsusega osaliselt tagasi BSH esitatud ühenduse kaubamärgi „compressor technology“ registreerimistaotluse. Nimelt otsustas vastulausete osakond, et esineb segiajamise tõenäosus LG-le kuuluva varasema kaubamärgiga „KOMPRESSOR“ seoses Nizza [10] kokkuleppe klassidesse 7, 9 ja 11 kuuluvate taotletud toodete ühe osaga, mille hulka kuuluvad majapidamisotstarbega elektrilised puhastusseadmed, sh tolmuimejad ning tahkete ja märgade jäätmete imurid. [11]

30. Muude klassidesse 7, 9 ja 11 kuuluvate taotletud toodete puhul lükkas vastulausete osakond tagasi LG esitatud vastulause põhjusel, et segiajamise tõenäosust ei esine.

31. Sellest otsusest teavitati pooli 3. mail 2012.

32. BSH esitas selle otsuse peale 26. juunil 2012 tühistamiskaebuse, täites selleks ette nähtud kaebuste vormi ja esitas 3. septembril 2012 põhjendused oma kaebuse kohta. BSH taotles vastulausete osakonna otsuse läbivaatamist seoses segiajamise tõenäosuse hindamisega, mis puudutas klassi 7 kuuluvaid majapidamisotstarbega elektrilisi puhastusseadmeid, sh tolmuimejaid ning tahkete ja märgade jäätmete imureid; ülejäänud tooteid kaebus ei puudutanud.

33. LG esitas seetõttu 31. oktoobril 2012 üheainsa dokumendiga – pealkirjaga „Vastus kaebusele“ – esiteks oma põhjendused vastuseks BSH poolt oma kaebuse toetuseks esitatud argumentidele ja teiseks palus vastulausete osakonna otsuse läbivaatamist nii, et kaubamärgi „compressor technology“ registreerimistaotlus lükataks tagasi suuremas ulatuses. Eelkõige väitis LG, et vastupidi vastulausete osakonna otsusele esines segiajamise tõenäosus alljärgnevate toodete puhul:

— klass 7: elektrilised aparaadid jäätmete kõrvaldamiseks, nimelt jäätmete purustid ja jäätmepressid;

— klass 9: kaalud inimeste kaalumiseks; kinofilmi elektrilised montaažiseadmed; kaugjuhtimis-, signaali- ja kontrollseadmed (elektrilised/elektroonilised) kodu- ja köögimasinatele ning -seadmetele; andmeid sisaldavad ja tühjad masinloetavad andmekandjad kodumasinatele; elektrilised joogi- ja toidujaotusseadmed, automaatjaotusseadmed; klassi 9 kuuluvad osad kõigi eespool nimetatud toodete jaoks.

Klassi 9 kuuluvad osad klassi 9 kuuluvate elektriliste seadmete ja aparaatide jaoks, nimelt elektrilised triikrauad; köögikaalud;

— klass 11: infrapunalambid (välja arvatud meditsiinilised); elektrilised soojenduspadjad (välja arvatud meditsiinilised), elektrilised tekid (välja arvatud meditsiinilised); värskete jookide jaotusseadmete mehhaanilised mahlapressid (mahlaaparaadid), mis on mõeldud kasutamiseks kombineeritult koos jookide külmutusseadmetega.

34. Ühtlustamisamet edastas BSH-le oma 8. novembri 2012. aasta kirjaga „Teade seisukoha kohta“ LG esitatud „seisukoha“, andes BSH-le teada, et kirjalik menetlus lõpetati ja seetõttu edastatakse lisatud märkused üksnes teavitamiseks, et toimik antakse apellatsioonikojale üle tähtajal ja asjas teeb otsuse tema.

35. Apellatsioonikoda otsustas vaidlusaluse otsuse punktis 13, et BSH esitatud kaebus on vastuvõetav, sest see on esitatud vastavalt määruse nr 207/2009 artiklitele 58–60 ja määruse nr 2868/95 eeskirjale 48.

10 — 15. juuni 1957. aasta märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkulepe (läbi vaadatud ja muudetud).

11 — Vt asjaomaste toodete täielik nimekiri, vaidlustatud kohtuotsus, punkt 3.

36. Apellatsioonikoda märkis vaidlusaluse otsuse punktis 14 kaebuse ulatuse kontrollimisel, et LG oli oma vastuses BSH kaebusele esitanud „alternatiivse kaebuse“ („ancillary appeal“) vastavalt määruse nr 216/96 artikli 8 lõikele 3, milles ta taotles vastulausete osakonna otsuse läbivaatamist klassidesse 7, 9 ja 11 kuuluvate toodete osas.

37. Oma menetluse lõpus lükkas apellatsioonikoda BSH kaebuse tagasi ja rahuldas osaliselt LG vastukaebuse.

38. Seetõttu esitas BSH tühistamishagi Üldkohtule, esitades ühe väite, mille kohaselt apellatsioonikoda rikkus vastandatud tähiste segiajamise tõenäosuse hindamisel määruse nr 207/2009 artikli 8 lõike 1 punkti b.

39. Üldkohus jättis hagi rahuldamata.

IV. **Poolte nõuded Euroopa Kohtus**

40. Apellatsioonkaebuses palub BSH Euroopa Kohtul vaidlustatud kohtuotsus ja vaidlusalune otsus tühistada ning teise võimalusena suunata kohtuasi uue otsuse tegemiseks tagasi Üldkohtule ja mõista ühtlustamisametilt välja mõlema astme kohtukulud.

41. Ühtlustamisamet palub jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja BSH-lt.

V. **Apellatsioonkaebus**

42. BSH esitab oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks kaks väidet.

43. Esimene väide on esitatud esimest korda Euroopa Kohtus. Esimese väite kohaselt rikkus ühtlustamisamet määruse nr 207/2009 artiklit 60, mis sätestab menetlusnormid, mida kohaldatakse ühtlustamisameti apellatsioonikojale kaebuse esitamisel. BSH väidab nimelt, et LG esitatud vastukaebus oli vastuvõetamatu, sest selles ei järgitud ühtegi selles artiklis nõutavat tähtaja- ja vormitingimust.

44. Teise väite kohaselt rikuti tähiste „compressor technology“ ja „KOMPRESSOR“ segiajamise tõenäosuse hindamisel määruse nr 40/94 artikli 8 lõike 1 punkti b.

45. Ma ei arva, et praegu oleks vaja hinnata seda, kas vaidlusalune otsus sisaldab BSH poolt apellatsioonkaebuses nimetatud rikkumisi. Ma nimelt arvan, et vaidlustatud kohtuotsus tuleb viivitamatult tühistada põhjusel, et Üldkohus jättis täitmata kohustuse tõstatada omal algatusel küsimus, et vaidlusaluse otsuse võttis vastu asutus, kellel puudus selleks pädevus, rikkudes sellega hageja kaitseõigusi.

46. Ma arvan nimelt, et vastulause esitaja vastukaebus oli ilmselgelt vastuvõetamatu, mistõttu apellatsioonikoda ei olnud pädev läbi vaatama vastulausete osakonna otsust seoses selles vastukaebuses nimetatud toodetega.

47. Lisaks leian ma, et apellatsioonikoda muutis vastulausete osakonna otsust, kui ta rahuldas vastulause esitaja nõuded, ilma et BSH-l oleks olnud eelnevalt võimalust teha tõhusalt teatavaks oma seisukoht, mistõttu apellatsioonikoda rikkus BSH kaitseõigusi.

48. Pädevuse puudumine ja oluliste menetlusnormide rikkumine on aga avalikul huvil põhinevad väited, mida liidu kohus võib või peab tõstatama omal algatusel, kui pooled jätavad selle tegemata.

49. Liidu kohtutes menetlust reguleerivatest normidest, eelkõige Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklist 21 ja Üldkohtu kodukorra artiklist 177, ilmneb, et vaidluse määravad kindlaks ja piiritlevad pooled. Sellest järeldub, et liidu kohus ei saa põhimõtteliselt minna kaugemale talle esitatud nõuetest ja ta peab ka nende nõuete kohta otsuse tegema poolte poolt esitatud faktiliste ja õiguslike asjaolude piires.

50. Siiski ei ole liidu kohtu roll passiivne. Ühenduse kaubamärgi asjades ei piirdu tema poolt teostatav kohtulik kontroll ühtlustamisameti apellatsioonikoja poolt eelnevalt läbiviidud kontrolli lihtsa kordamisega.[12] Tema roll ei piirdu ka vaidluse poolte seisukohtade õigsuse hindamisega, võttes arvesse rangelt üksnes nende esitatud väiteid ja argumente. Nimelt ei ole Euroopa Liidu kohtul mitte ainult vahekohtu ülesanne. Tal tuleb tagada ka liidu õiguse ja eelkõige hartas ette nähtud põhitagatiste järgimine.

51. Seega on iga liidu kohtu menetlusnormides ja kohtupraktikas määratud kindlaks mitu olukorda, mille puhul liidu kohtul on õiguspärasuse kontrollimise ülesande täitmiseks pädevus tõstatada omal algatusel õigusväide.

52. Kodukorra kohaselt võib Üldkohus seega tõstatada omal algatusel väite, et ta ei ole ilmselgelt pädev hagi läbi vaatama, või et hagi on ilmselgelt vastuvõetamatu, või vajaduse korral, et hagi on ilmselgelt õiguslikult põhjendamatu.[13] Ta võib samuti omal algatusel leida, et esineb asja läbivaatamist takistav avalikul huvil põhinev asjaolu[14], st et rikutud on mõnd hagi vastuvõetavuse olulist eeltingimust, nagu näiteks vaidlustatava akti olemasolu[15] , õigust esitada hagi[16] või hagi esitamise tähtaegadest kinnipidamist[17].

53. Lisaks on Euroopa Kohus otsustanud, et tuleb teha vahet esiteks vaidlustatud akti sisulist õiguspärasust käsitlevatel väidetel, mis kujutavad endast EL toimimise lepingu kohaldamisega seotud õigusnormi rikkumist ja mida saab liidu kohus läbi vaadata vaid juhul, kui pooled on need esitanud, ning teiseks vaidlustatud akti välist õiguspärasust kahtluse alla seadvatel väidetel, mis kujutavad endast oluliste menetlusnormide rikkumist ja mis põhinevad avalikul huvil ning mis tuleb tõstatada liidu kohtu omal algatusel.[18] Viimati nimetatud juhul rikkumised, mis mõjutavad akti vormi või läbiviidud menetlust, kahjustavad kolmandate isikute või selle aktiga hõlmatud isikute õigusi või võivad mõjutada selle akti sisu[19] . Sellisel juhul võib olla tegemist näiteks nõuetekohase kinnituse puudumise[20] või teatamata jätmisega[21].

54. Seega on Euroopa Kohus kinnitanud, et vaidlustatud akti vastuvõtja pädevuse puudumine[22] ja selle akti põhjenduste puudumine või ebapiisav põhjendamine[23] kujutavad endast avalikul huvil põhinevaid väiteid, mille liidu kohus võib või koguni peab omal algatusel tõstatama, isegi kui ükski pooltest seda ei tõstata.

12 — Kohtuotsus Siseturu Ühtlustamise Amet *vs.* Kaul (C-29/05 P, EU:C:2007:162, punkt 55).

13 — Vt Üldkohtu kodukorra artikkel 126.

14 — Vt Üldkohtu kodukorra artikkel 129.

15 — Kohtumäärus ISAE/VP ja Interdata *vs.* komisjon (C-130/91, EU:C:1992:7, punkt 11).

16 — Kohtuotsused Itaalia *vs.* komisjon (C-298/00 P, EU:C:2004:240, punkt 35) ja Regione Siciliana *vs.* komisjon (C-417/04 P, EU:C:2006:282, punkt 36).

17 — Kohtuotsused Politi *vs.* ETF (C-154/99 P, EU:C:2000:354, punkt 15 ja seal viidatud kohtupraktika) ning Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon (C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).

18 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika) ning komisjon *vs.* Iirimaa jt (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 40).

19 — Selle definitsiooni allikas: Rideau, J., „Recours en annulation", *Jurisclasseur Europe*, vihik 331, punkt 22.

20 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Solvay (C-287/95 P ja C-288/95 P, EU:C:2000:189, punkt 55).

21 — Kohtuotsus Hoechst *vs.* komisjon (C-227/92 P, EU:C:1999:360, punkt 72).

22 — Kohtuotsus Salzgitter *vs.* komisjon (C-210/98 P, EU:C:2000:397, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika) ning kohtumäärus Planet *vs.* komisjon (T-320/09, EU:T:2011:172, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

23 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa jt (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

55. Tühistamishagi menetlevale liidu kohtule ei saa seega ette heita vaidluse piiridest väljumist, oma pädevuse piiride ületamist, otsuse tegemist *ultra petita* ja oma kodukorra rikkumist, kui ta tõstatab omal algatusel sellise väite, mis puudutab just selle akti õiguspärasust, mille tühistamist temalt palutakse. [24]

56. Kohtupraktikas nimetatud erinevate olukordade puhul on vaidlustatud aktis sisalduv viga oma olemuselt piisavalt tõsine, et õigustada selle karistamist liidu kohtu poolt, kuigi hageja seda ei tõstatanud. Teisisõnu, kui vaidlustatud akt on vastuolus jõustunud kohtuotsusega või kui see võeti olulise menetlusnormi või põhiõiguste rikkumise tulemusel, siis ei ole oluline, kas see akt sisaldab ka vigu, mida hageja kirjeldas oma tühistamistaotluse toetuseks. Liidu õiguskorra kaitsmine ja põhiõiguste kaitsmine lubavad ning vajaduse korral kohustavad õiguspärasust kontrollivat kohut tuvastama, et kõnealune akt sisaldab viga, mis igal juhul toob kaasa selle tühistamise.

57. On ilmne, et seda pädevust ei saa seada sõltuvusse tingimusest, et see on seotud poolte esitatud väidete ja argumentidega. Niisuguse tingimuse järgimine oleks nimelt vastuolus omal algatusel tõstatamise pädevuse eesmärgi endaga, milleks on just nimelt korvata poolte tegevusetus juhul, kui on rikutud avalikul huvil põhinevat eeskirja.

58. Käesoleval juhul nähtub Üldkohtule esitatud toimikust, et LG poolt määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 alusel esitatud vastukaebus ei vasta ühelegi tähtaja- ja menetlustingimusele, mida tuleb järgida selleks, et see oleks vastuvõetav.

59. Samuti nähtub vaidlusalusest otsusest selgelt, et apellatsioonikoda, kui ta tegi punktis 13 sõnaselgelt otsuse BSH poolt esitatud põhikaebuse vastuvõetavuse kohta, ei kontrollinud ühelgi hetkel LG poolt esitatud vastukaebuse vastuvõetavust, kuigi vaidlusalune otsus tugineb LG poolt viidatud asjaoludele.

60. Kuidas aga rahuldada kaebust, kui selle vastuvõetavust ei ole esmajärjekorras hinnatud?

61. Tuleb tunnistada, et see ülesanne on keeruline, kuna esineb suur segadus määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 ulatuse ja sellise kaebuse esitamist sätestavate menetlusnormidega.

62. Sellest lähtudes ja olenemata asjaoludest rikkus apellatsioonikoda määruse nr 2868/95 eeskirja 49 lõiget 1, mis sätestab – ma tuletan meelde – „[k]ui kaebus ei vasta [määruse nr 207/2009] artiklite [58–60] ja [kaebuse sisu käsitleva] eeskirja 48 lõike 1 punkti c ja lõike 2 nõuetele, lükkab apellatsioonikoda selle tagasi kui vastuvõetamatu“, kui ta jättis tegemata otsuse LG esitatud kaebuse vastuvõetavuse kohta.

63. Kui apellatsioonikoda tegi otsuse selle kaebuse kohta, ületas ta muu hulgas ka oma pädevuse piire, sest olemas on vaid kaebus, mis on esitatud õiguspäraselt.

64. Enne poolte esitatud tühistamisväidete hindamist oli Üldkohus seega kohustatud uurima omal algatusel, kas apellatsioonikoda oli pädev vaidlusalust otsust vastu võtma.

65. Pealegi nähtub toimikus sisalduvatest dokumentidest selgelt, et vaidlusalune otsus võeti vastu ilma, et BSH-l oleks olnud eelnevalt võimalust oma seisukohtade esitamiseks LG esitatud vastukaebuse kohta, mis ühemõtteliselt kahjustas selle otsuse põhjendusi. See rikkumine on seda enam ilmne, et LG poolt oma vastukaebuses viidatud asjaolud olid ilmselgelt otsustava tähtsusega menetluse tulemusele, sest apellatsioonikoda parandas vastulausete osakonna otsust BSH kahjuks.

24 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Iirmaa jt (C-89/08 P, EU:C:2009:742,punkt 35).

66. Kohtupraktikas, millele ma kavatsen viidata, otsustas Euroopa Kohus aga korduvalt, et kui kohtuotsus põhineks asjaoludel ja dokumentidel, millega pooled või üks neist ei ole saanud tutvuda ja mille suhtes nad ei ole seetõttu saanud seisukohta võtta, oleks see elementaarsete õiguspõhimõtete rikkumine.

67. Üldkohus oli seega kohustatud apellatsioonikoja pädevuse kontrollimise puudumisel kontrollima omal algatusel vaidlusaluse otsuse õiguspärasust vastavalt nii aluspõhimõtetele, mis puudutavad õigust olla ära kuulatud ja võistlevat menetlust, kui ka määruse nr 207/2009 artikli 63 lõikele 2 ja artikli 75 teisele lausele.

68. Sellest tulenevalt teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku tühistada vaidlustatud kohtuotsus neil põhjustel.

VI. **Vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise tagajärjed**

69. Juhuks kui tühistatakse kohtuotsus, mille peale on esitatud apellatsioonkaebus, on Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 61 sätestatud, et Euroopa Kohus võib suunata asja tagasi Üldkohtusse otsustamiseks või ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab.

70. Olen seisukohal, et asi on menetlusstaadiumis, mis lubab teha kohtuotsuse kahe õigusväite kohta, millega seoses teen Euroopa Kohtule ettepaneku tõstatada need omal algatusel.

71. Esiteks, mis puudutab küsimust, kas apellatsioonikoda oli pädev läbi vaatama vastulausete osakonna otsust seoses LG poolt vastukaebuses nimetatud toodetega, siis on see küsimus seotud selle kaebuse vastuvõetavusega ning selle vaidlustasid BSH ja ühtlustamisamet oma menetlusdokumentides ning Euroopa Kohtu istungil.

72. Teiseks, mis puudutab küsimust, kas vaidlustatud otsuses on rikutud BSH kaitseõigusi, sest teda ei ole ära kuulatud, siis arutati ka seda küsimust võistlevas menetluses Euroopa Kohtus.

73. Seega teen Euroopa Kohtule ettepaneku tõstatada omal algatusel väide selle kohta, et apellatsioonikojal puudus pädevus vaidlusaluse otsuse vastuvõtmiseks.

74. Oma ettepanekus analüüsin seega teise võimalusena väidet, mis käsitleb seda, et selle otsuse vastuvõtmise menetluses rikuti taotleja õigust olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtet.

A. *Apellatsioonikojal puudus pädevus vaidlusaluse otsuse vastuvõtmiseks*

1. Poolte argumendid

75. BSH väidab, et ei ole esitatud vastuvõetavat kaebust, mis üksi võiks õigustada seda, et kaubamärgitaotlus lükatakse tagasi vastulausete osakonna otsusest suuremas ulatuses. Ta leiab nimelt, et LG ei esitanud kaebust määruse nr 207/2009 artiklis 60 sätestatud tähtajal ega tasunud selleks ette nähtud lõivu.

76. Ühtlustamisamet väidab kõigepealt, et BSH argumendil, mille kohaselt LG ei esitanud seda taotlust otseselt oma 31. oktoobri 2012. aasta vastuses, puudub faktiline alus, sest selline taotlus esitati selgelt ja üheselt. Muu hulgas ei ole vaja otseselt kasutada sõna „taotlus“ või viidata sõnaselgelt määruse nr 216/96 artikli 8 lõikele 3. Nimelt piisab, kui kõigist seisukohtadest tervikuna ilmneb selgelt kõnealuse poole tahe vaidlustada vastulausete osakonna otsus ja selle tahte ulatus.

77. Ühtlustamisamet märgib seejärel, et määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 sõnastusest ilmneb, et ühtlustamisameti apellatsioonikoja menetluses võib vastustaja oma seisukohtade esitamisel kasutada vaidlusaluse otsuse vaidlustamise õigust. Seega on vastustajal ainuüksi tulenevalt oma vastaspoole staatusest õigus vaidlustada vastulausete osakonna otsuse kehtivus. Pealegi ei piira see säte seda õigust ainult väidetega, mis on juba kaebuses esitatud. Tegelikult näeb see säte ette, et nõuded puudutavad küsimust, mida kaebuses ei olnud tõstatatud. Pealegi ei viita see säte üldse asjaolule, et vastustaja oleks pidanud ise esitama kaebuse vaidlusaluse otsuse peale. Neid mõlemaid õiguskaitsevahendeid on võimalik kasutada otsuse vastu, millega rahuldatakse vastulause ja lükatakse tagasi ühenduse kaubamärgi registreerimistaotlus, mida on muu hulgas kinnitanud kohtuotsus Intesa Sanpaolo *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet – MIP Metro (COMIT)[25].

78. Lõpetuseks väidab ühtlustamisamet, et see nõue ei sea kahtluse alla määruses nr 207/2009 ette nähtud menetlusnorme ja eriti normi, mille kohaselt kaebuse võib esitada menetluspool, kelle kahjuks esimese astme otsus tehti. Kuna vastustaja otsustas nimelt esitada „vastukaebuse“ määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 tähenduses, siis on selle kaebusega jätkamine lahutamatult seotud kaebuse esitaja kaebuse jätkamisega, erinevalt sellest, kui kaebus esitatakse kooskõlas määruse nr 207/2009 sätetega. Vastustaja kannab seega riski, et tema „vastukaebust“ käsitletakse samamoodi nagu kaebuse esitaja kaebust ja kaebuse tagasivõtmisel kaebuse esitaja poolt muutub vastukaebus nii-öelda „täiendavalt“ kehtetuks.

2. Minu hinnang

79. Kõik menetlusosalised on ühel meelel, et esiteks taotletakse vastulause esitaja poolt esitatud kaebuses vastulausete osakonna otsuse läbivaatamist toodete osas, mida ei ole nimetatud taotleja poolt esitatud põhikaebuses, teiseks esitati see kaebus ligi kuus kuud pärast tema teavitamist vastulausete osakonna otsusest,[26] kolmandaks ei ole kaebuse eest tasutud ka mingit lõivu ja neljandaks rahuldas apellatsioonikoda osaliselt LG taotluse, tehes niiviisi otsuse BSH kahjuks, ilma et oleks eelnevalt ära kuulanud BSH seisukoha.

80. Selline menetlus on vastuolus mitte üksnes määruse nr 207/2009 ja selle rakendusmääruste raames kehtestatud menetlusnormidega, vaid rikub ka tõsiselt taotleja õigusi ja menetlustagatisi, mis on hartas sätestatud.

81. See menetlus tuleneb tegelikult märkimisväärsest segadusest seoses määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 ulatusega.

82. Vähemalt selles osas jagan ma komisjoni poolt kohtuistungil väljendatud seisukohta, milles ta märgib, et see säte kujutab endast „teatavat õiguslikku ebakindlust“ ja seda „võib kvalifitseerida [isegi] „veidi algeliseks““. See seletab mitte üksnes vaidlusaluse otsuse õiguspärasuse puudusi, vaid ka ühtlustamisameti otsustuspraktikas esinevaid vasturääkivusi laiemalt.[27]

83. Pealegi lisas komisjon määruse nr 207/2009 ümbersõnastamisel määrusega 2015/2424[28], mis jõustub 23. märtsil 2016, määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 sätted määruse nr 207/2009 artiklisse 60, määruse 2015/2424 põhjenduse 28 alusel, mille kohaselt „[k]ehtiva EL-i kaubamärgisüsteemi kohaldamisel saadud kogemused osutasid, et menetluse teatavaid aspekte saab parandada“ ja [s]eega tuleks võtta teatavaid meetmeid, et […] suurendada õiguskindlust ja prognoositavust“.

25 — T-84/08, EU:T:2011:144, punkt 23.

26 — Vastulausete osakonna otsusest teavitati – tuletan meelde – 3. mail 2012.

27 — Siseturu Ühtlustamise Ameti neljanda koja 9. augusti 2012. aasta otsus, Zoo sport, punkt 10 („cross-appeal“).

28 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2424, millega muudetakse määrust nr 207/2009 ja määrust (EÜ) nr 2868/95 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 2869/95 siseturu harmoneerimisametile makstavate lõivude kohta (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) (ELT L 341, lk 21).

84. Tuleb möönda, et need vasturääkivused said alguse ka Üldkohtu eri kodade erinevatest kohtulahenditest.

85. Oma kohtuotsuses Intesa Sanpaolo vs. Siseturu Ühtlustamise Amet – MIP Metro (COMIT) [29], millele ühtlustamisamet tugineb, leidis nimelt Üldkohtu neljas koda, et määruse nr 216/96 artikli 8 lõige 3 kehtestab õiguskaitsevahendi paralleelselt määruse nr 207/2009 artiklis 60 kehtestatud õiguskaitsevahendiga. See järeldus põhineb eriti lühikesel analüüsil, mille sõnastust ma kordan: [30]

„[…] määruse nr 216/96 artikli 8 lõige 3 [ei piira vastustaja õigust vaidlustada vastulausete otsuse kehtivust] ei piirdu ainult väidetega, mis on juba kaebuses esitatud. Tegelikult näeb see säte ette, et nõuded puudutavad küsimust, mida kaebuses ei olnud tõstatatud. Pealegi ei viita see säte üldse asjaolule, et vastustaja oleks pidanud ise esitama kaebuse vaidlusaluse otsuse peale. Neid mõlemaid õiguskaitsevahendeid on võimalik kasutada otsuse vastu, millega rahuldatakse vastulause ja lükatakse tagasi ühenduse kaubamärgi registreerimistaotlus."

86. Seda analüüsi kinnitas Üldkohus kohtuasjas Meica vs. Siseturu Ühtlustamise Amet – Salumificio Fratelli Beretta (STICK MiniMINI Beretta) [31] . Kuigi Üldkohus hindas täpsemalt määruse nr 216/96 artikli 8 lõiget 3 ja kontrollis hoolikalt selle sätte seoseid määruse nr 207/2009 artiklis 60 kehtestatud õiguskaitsevahendiga, ei ole ma siiski veendunud, et määruse nr 216/96 artikli 8 lõige 3 võiks selles redaktsioonis endast kujutada paralleelset õiguskaitsevahendit.

87. Minu arvates räägib selle vastu mitu põhjust, see tähendab määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 sõnastus, selle sätte asukoht määruse ülesehituses ja menetluslike eeskirjade ning tagatiste puudumine, millega tagada poolte tõhus õiguskaitse.

88. Määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 ulatus ja kohaldamise kord tuleb kõigepealt kindlaks määrata lähtuvalt sätetest, mis on ette nähtud kaebuse esitamiseks ühtlustamisameti apellatsioonikojale määruste nr 207/2009 ja nr 2868/95 raames.

89. Määrus nr 207/2009 määratleb oma VII jaotises „Kaebused" muu hulgas vastulausete osakonna otsuste peale esitatavate kaebuste suhtes kohaldatavad aluspõhimõtted. Selle määruse artikkel 60 kehtestab taoliste kaebuste esitamise tähtaja- ja vormitingimused. Seega tuleb teade kaebuse esitamise kohta esitada kirjalikult kahe kuu jooksul alates otsuse teatavakstegemisest, mille peale kaevatakse, ja teadet ei loeta esitatuks enne, kui on tasutud lõiv kaebuse esitamise eest. Neid põhimõtteid korratakse seoses vormidega, mida kaebuste esitajad võivad kasutada oma kaebuste esitamiseks. [32]

90. Määrus nr 2868/95 näeb kooskõlas oma põhjendusega 5 ette määruse nr 207/2009 sätete rakendamise eeskirjad. Mis puudutab menetlusnorme, siis täiendab sama määrus oma X jaotises kaebuste esitamise ja menetlemise eeskirju.

91. Määruse nr 207/2009 artiklis 60 sätestatud tähtaja- ja vormitingimustega seoses täpsustab liidu õiguslooja seega määruse nr 2868/95 eeskirjas 49, et nende järgimist nõutakse, kuna vastupidisel juhul on kaebus vastuvõetamatu. Kaebuse eest nõutava lõivu kohta täpsustab liidu õiguslooja veel seda, et lõiv tuleb tasuda enne määruse artiklis 60 sätestatud kaebuse esitamiseks ette nähtud tähtaja möödumist, sest vastasel juhul ei loeta kaebust esitatuks.

29 — T-84/08, EU:T:2011:144.

30 — Punkt 23.

31 — T-247/14, EU:T:2016:64. Kohtuasjas, milles see otsus tehti, esitasid nii hageja kui ka kostja määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 alusel esitatud vastuses kaebusele nõude vastulausete osakonna otsuse muutmiseks. Apellatsioonikoda tunnistas vastupidi sellele, mida ta on osutanud käesolevas asjas, need nõuded vastuvõetamatuks põhjendusega, et need laiendavad kaebuse ulatust ega vasta määruse nr 207/2009 artiklis 60 kehtestatud tingimustele.

32 — See vorm on kättesaadav Siseturu Ühtlustamise Ameti veebilehel.

92. See on ette nähtud selle süsteemi raames, kuhu kuulub määrus nr 216/96. Selle määruse eesmärk on vastavalt põhjendusele 6 „täiendada“ määruse nr 207/2009 rakendamise eeskirju, mis on juba vastu võetud määruses nr 2868/95, eelkõige seoses apellatsioonikodade moodustamise ja suulise menetlusega. Määruse eesmärk ei ole seega asendada määrustega nr 207/2009 ja nr 2868/95 kehtestatud eeskirju ega luua ka erinormi ühtlustamisameti apellatsioonikodadele esitatavatele kaebustele. Sellel ei oleks minu arvates mingit mõtet, sest määruse nr 207/2009 artiklis 60 on sätestatud sellistele kaebustele kohaldatavad menetlusnormid.

93. Määruse nr 216/96 artikkel 8 „Menetluse käik“ näeb seega oma lõigetes 2 ja 3 ette sätted, mida kohaldatakse apellatsioonikodadele esitatavatele põhjendustele, olgu see siis kaebaja põhjendus kaebuse kohta, sellele esitatud vastus, repliik või vasturepliik.

94. Seega nähtub määruse nr 216/96 artikli 8 lõikest 2, et „[*i*]*nter parters* menetluste korral […] võib kaebaja põhjendusi kaebuse kohta ning sellele esitatud vastust täiendada vastavalt kaebaja repliigiga kahe kuu jooksul alates tema teavitamisest vastusest ja vastaspoole vasturepliigiga kahe kuu jooksul alates tema teavitamisest kaebaja repliigist“.

95. Seejärel täpsustab liidu õiguslooja selle määruse artikli 8 lõikes 3 – mille ulatust tuleb siinkohal analüüsida –, et „vastaspool [võib] oma vastuses kaebuse põhjendustele taotleda vaidlustatava otsuse tühistamist või muutmist küsimuses, mida kaebuses ei olnud tõstatatud. Kaebusest loobumise korral muutub vastaspoole vastav taotlus tühiseks“.

96. Üldkohus tõlgendas kõnealust sätet nii, nagu ma eespool tõdesin, et sellega kehtestatakse paralleelne õiguskaitsevahend, mis esineb koos määruse nr 207/2009 artiklis 60 sätestatuga ja võimaldab kostjal vaidlustada ühtlustamisameti vastulauseteosakondade otsuseid, esitades oma vastuses kaebusele uusi väiteid hageja algatatud põhimenetluses.

97. Ilmneb, et Üldkohus on kohtuotsuses Meica *vs*. Siseturu Ühtlustamise Amet – Salumificio Fratelli Beretta (STICK MiniMINI Beretta)[33] seostanud määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 ulatuse vastukaebusega. Nimelt vastandub sellele sättele selgelt määruse nr 207/2009 artiklis 60 ette nähtud „iseseisev kaebus“, mis on ainus õiguskaitsevahend, mis võimaldab täie kindlusega oma etteheited esitada.[34]

98. Samas ei saa sellist vastukaebust nagu ka kõiki muid kaebusi esitada määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 alusel kahel peamisel põhjusel.

99. Ma kahtlen selles, et komisjoni rakendusmäärus, mille esimene eesmärk on vastavalt selle põhjendusele 6 reguleerida apellatsioonikodade ja suulise menetluse eeskirju, on sobiv raamistik kehtestamaks uusi õiguskaitsevahendeid, mida senini ei ole järjestikustes ühenduse kaubamärgialastes määrustes ette nähtud.

100. Lisaks on otsustav see, et liidu õiguslooja ei ole määratlenud menetluslikke tagatisi sellise oletatava kaebuse esitamiseks, kuigi neid on järjepidevalt täpsustatud liidu õigusega ette nähtud õiguskaitsevahendite osas, sealhulgas vastukaebuste puhul.[35]

33 — T-247/14, EU:T:2016:64.

34 — Punktid 22 ja 24.

35 — Vt eelkõige Euroopa Kohtu kodukorra erisätted, mis on esitatud 5. peatükis „Vastuapellatsioonkaebuse vorm, sisu ja nõuded“ ja 4. peatükis „Vastuapellatsioonkaebusele järgnevad menetlusdokumendid“ (artiklid 176–180).

101. Nimelt on oluline rõhutada – nagu ilmneb pealegi kohtuotsuses Meica *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet – Salumificio Fratelli Beretta (STICK MiniMINI Beretta)[36] esitatud analüüsist –, et määruses nr 216/96 ei ole mingit märget kaebuse esitamist reguleerivate eeskirjade kohta ega ka selle kohta, millises vormis kaebus tuleb esitada, selle esitamise tähtaegade kohta ega konkreetsete tingimuste kohta, kuidas pooled peavad sellele vastama.

102. Kuigi määruse nr 216/96 artikli 8 lõige 2 määratleb tähtaja, mille jooksul kaebuse esitaja võib esitada põhjendusi kaebuse kohta ning võib vastustaja esitatud vastust täiendada vastavalt kaebaja repliigiga, olgu märgitud, et mingit märget ei ole selle vastuse – mis võib sisaldada vastukaebust – esitamise tähtaegade kohta. Lisaks olgu öeldud, et kuigi see säte viitab kaebaja põhikaebuse põhjenduste esitamisele, ei ole üldse mainitud võimalust vastata uutele väidetele, mis võimalikus vastukaebuses võivad olla. Minu arvates ei taga nimetatud määruse artikli 8 sõnastus selgust ega õiguskindlust,[37] mis on nõutav õiguskaitsevahendite kasutamisel ja seda enam poolte õiguskaitset.

103. Kui tahetakse tagada korrakohane õigusemõistmine ja kõigi poolte menetlusõiguste järgimine ning tagada, et haldus- ja kohtuotsused oleksid lõplikud, ja nii kaitsta avalikke huve,[38] on oluline, et need eeskirjad tuleneksid kõnealuse sätte sõnastusest, mainides neid otseselt või viidates teistele menetlusnormidele.

104. Pooltel peab olema seega võimalus tutvuda vormi ja tähtaegu käsitlevate normidega, mille alusel tuleb kaebus esitada, et tagada kaebuse vastuvõetavus, ning samuti peab neil olema võimalik esitada seisukohti, et tagada enda kaitse.

105. Käesolevas asjas ei ole vaidlust selle üle, et apellatsioonikoda andis LG-le ilma piiranguta õiguse muuta kaebusele esitatud vastuses menetluse ulatust, võimaldamata BSH-l esitada vastust. Samuti on selge, et BSH saavutas lõpuks üksnes määruse nr 207/2009 artikli 60 kohase lõivu tasumisega *reformatio in peius*'e, kuna apellatsioonikoda rahuldas LG nõuded.

106. Neid asjaolusid arvestades on minu arvates õigustatud küsimus, kas liidu õiguslooja kavatses kehtestada määruse nr 216/96 artikli 8 lõike 3 raames uue õiguskaitsevahendi paralleelselt määruse nr 207/2009 artiklis 58 ja järgmistes artiklites sätestatud kaebuste menetlemisega.

107. Liidu õiguslooja eesmärk oli tagasihoidlikum.

108. Igal juhul võimaldab määruse nr 216/96 artikli 8 lõikes 3 sätestatud menetlusnorm vastaspoolel esitada üksnes uusi faktilisi ja õiguslikke asjaolusid seoses põhikaebuses nimetatud toodete ja teenustega, st nendega, mis kuuluvad kaebuse esitaja poolt kooskõlas määruse nr 207/2009 artikliga 60 esitatud põhikaebuse piiridesse.

109. Kui põhikaebus puudutab üksnes üht osa ühenduse kaubamärgi registreerimistaotluses nimetatud kaupadest või teenustest – nagu käesolevas asjas –, siis on ühtlustamisameti apellatsioonikojal õigus selle kaebuse alusel vastulause uuesti sisuliselt läbi vaadata, kuid üksnes nende kaupade või teenuste osas.[39]

110. Kui vastaspool esitab vastukaebuse niisugustel asjaoludel nagu käesolevas kohtuasjas, mille ese ületab põhikaebuse piire, rikub see ilmselgelt menetlusnorme.

36 — T-247/14, EU:T:2016:64,

37 — Vt selle kohta kohtuotsused Moussis *vs.* komisjon (227/83, EU:C:1984:276, punkt 12) ja Barcella jt *vs.* komisjon (191/84, EU:C:1986:197, punkt 12).

38 — Kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon (C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 — Kohtuotsus Völkl *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet – Marker Völkl (VÖLKL) (T-504/09, EU:T:2011:739, punkt 54).

111. Selline kaebus tuleb nimelt kindlasti esitada määruse nr 207/2009 artiklis 60 ette nähtud tähtajal ja vormis.

112. Ma meenutan, et kooskõlas selle artikliga on vastaspoolel aega oma kaebuse esitamiseks kaks kuud alates vastulausete osakonna otsuse teatavakstegemisest ja lisaks tuleb tal kaebuse esitamise eest tasuda lõiv.

113. Kahekuuline tähtaeg põhineb avalikul huvil. See peab võimaldama tagada vastulausete osakonna otsuste muutumise lõplikuks, kui neid ei vaidlustata, tagades niiviisi õiguslike olukordade kindluse ja kaitstes muu hulgas avalikku huvi. [40]

114. Kui määruse nr 207/2009 artiklis 60 sätestatud tähtaeg möödub, ei ole enam võimalik laiendada kaebuse ulatust võrreldes põhikaebuses kindlaksmääratud ulatusega. Apellatsioonikoda ei saa seega vaadata uuesti sisuliselt läbi vastulauset toodete osas, mida on nimetatud vastaspoole kaebuses, sest vastulausete osakonna otsus on selles küsimuses muutunud vaidlustamatuks.

115. Käesolevas asjas on aga LG esitanud oma vastuse kaebusele, milles ta taotles 31. oktoobril 2012 ka vastulausete osakonna otsuse läbivaatamist klassidesse 7, 9 ja 11 kuuluvate toodete puhul, kuigi vastulausete osakonna otsus tehti talle teatavaks 3. mail 2012. LG ei tasunud kaebuse eest muu hulgas lõivu.

116. Vastavalt määruse nr 2868/95 eeskirja 49 lõikele 1 peab apellatsioonikoda lükkama kaebuse tagasi kui vastuvõetamatu, kuna see ei vasta ühelegi määruse nr 207/2009 artiklis 60 sätestatud nõudele.

117. Apellatsioonikojale esitati kaebus üksnes BSH poolt vastulausete osakonna otsuse peale, sest vastulausete osakond rahuldas vastulause ja lükkas tagasi tema taotluse ühenduse kaubamärgi registreerimiseks klassi 7 kuuluvate majapidamisotstarbega elektriliste puhastusseadmete, sh tolmuimejate ning tahkete ja märgade jäätmete imurite osas.

118. LG poolt esitatud kaebuse vastuvõtmisega ja tema nõuete rahuldamisega rikkus apellatsioonikoda seega eespool viidatud sätteid.

119. Vaidlusalune otsus tuleb seega sel põhjusel tühistada.

120. Teise võimalusena analüüsin ma väidet, et on rikutud õigust olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtet.

B. *Rikutud on õigust olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtet*

121. Käesolevas asjas ei ole vaidlust selle üle, et LG poolt edastatud vastus kaebusele kujutab endast veidi enamat kui pelka kaitseväidet, sest vastuses laiendati märkimisväärselt vaidluse eset. Just sel põhjusel tõlgendas apellatsioonikoda LG vastuses kaebusele sisalduvaid argumente kui määruse nr 216/96 artikli 8 lõikel 3 põhinevat „vastukaebust“.

122. Apellatsioonikoda rahuldas osaliselt selle vastukaebuse vaidlusaluse otsusega, saamata seejuures eelnevalt vastust BSH-lt.

123. Kohtuistungil Euroopa Kohtus kinnitas ühtlustamisamet, et vaidlusaluse otsuse õiguspärasust kahjustas menetluslik viga, kuna kirjalik menetlus lõpetati pärast LG poolt vastukaebuse esitamist ja seda ilma, et BSH-d oleks eelnevalt ära kuulatud.

40 — Vt 37. joonealuses märkuses viidatud kohtupraktika.

124. Käesoleva kohtuasja asjaolud tõendavad selgelt, et apellatsioonikoda ei ole teinud kõiki järeldusi kaebuse esitamisest, mille ta ise kvalifitseeris „vastukaebusena“. Nimelt ei pakkunud ta taotlejale taolise kaebusega seonduvaid menetluslikke tagatisi ja rikkus niiviisi tema kaitseõigusi, kuna ei andnud talle selles menetluse staadiumis võimalust vastata vastulause esitaja poolt esitatud uutele argumentidele.

125. Niimoodi toimides rikkus apellatsioonikoda määruse nr 207/2009 artikli 63 lõiget 2 ja artikli 75 teist lauset.

126. Vastavalt selle määruse artikli 63 lõikele 2 on ühtlustamisameti apellatsioonikoda nimelt kohustatud menetlemise käigus kutsuma pooli nii sageli kui vajalik, ning nõukogu määratud tähtaja jooksul esitama märkusi teate kohta, mille on esitanud teine osapool või apellatsioonikoda.

127. Lisaks näeb nimetatud määruse artikli 75 teine lause ette, et ühtlustamisameti apellatsioonikoja otsuste aluseks võivad olla üksnes põhjused või tõendid, mille kohta huvitatud isikutel on olnud võimalik esitada oma seisukohta.

128. Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et nende sätete eesmärk on ühenduse kaubamärgiõiguse raames täita nõudeid, mis tulenevad harta artiklis 41 sätestatud õigusest õiglasele kohtulikule arutamisele, ja eelkõige selle artikli lõike 2 punktis a nimetatud kaitseõiguste raames ette nähtud nõudeid. [41]

129. Need sätted näevad eelkõige ette õiguse olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtte järgimise, mis on liidu õiguse aluspõhimõtted. [42]

130. Neid põhimõtteid tuleb järgida igas menetluses, mille tulemusel võib ametiasutus teha otsuse, mis mõjutab tuntaval määral isiku huve, [43] ja samuti juhul, kui puuduvad konkreetsed õigusnormid.

131. Õigus olla ära kuulatud tähendab, et sellele isikule antakse tegelik võimalus teha teatavaks oma seisukoht ja see õigus hõlmab kõiki faktilisi või õiguslikke asjaolusid, mis on otsust sisaldava akti aluseks. [44]

132. Võistlevuse põhimõte tähendab omakorda seda, et igal menetluse poolel on õigus tutvuda vastaspoole poolt kohtule esitatud tõendite ja märkustega ning nende üle vaielda. [45] Selle põhimõttega on niisiis vastuolus see, kui ametiasutuse otsus põhineb asjaoludel ja dokumentidel, millega üks neist ei ole saanud tutvuda ja mille suhtes ta ei ole seetõttu saanud seisukohta võtta.

133. Nende põhimõtete järgimine eeldab seda, et eelnevalt vaieldaks iga asjaolu üle, millele ametiasutus või asja menetlev kohus oma tulevases otsuses tugineb. Seega saab ühtlustamisamet tugineda oma otsustes üksnes niisugustele faktilistele või õiguslikele asjaoludele, mille kohta pooled said esitada oma seisukoha. Kohtuvaidluse lahendamine toimub seega tingimata ametiasutuse või kohtu hinnangu kaudu, mida poolte märkused võivad vaid täiendada, kinnitada või vajaduse korral ümber lükata. See võimaldab esiteks ametiasutusel või kohtul teha otsuse täiesti erapooletult ning teadlikuna kõigist

41 — Kohtuotsused Moonich Produktkonzepte & Realisierung *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet – Thermofilm Australia (HEATSTRIP) (T-184/12, EU:T:2014:621, punktid 35–37 ja seal viidatud kohtupraktika) ning DTL Corporación *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet – Vallejo Rosell (Generia) (T-176/13, EU:T:2014:1028, punktid 28 ja 29 ning seal viidatud kohtupraktika). Vt samuti kohtuotsus Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, punktid 25 ja 26).

42 — Kohtuotsus Bertelsmann ja Sony Corporation of America *vs.* Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, punkt 61).

43 — Vt selle kohta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa jt (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 — Kohtumäärus DTL Corporación *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (C-62/15 P, EU:C:2015:568, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa jt (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika).

faktilistest ja õiguslikest asjaoludest. Kohtuvaidluse kaotanud poole võimatus esitada oma märkusi võib jätta talle õigustatult mulje, et kohus oli tema vastaspoole liitlane, kuna kaotanud pool ei saanud end kaitsta. Teisalt võimaldab nende põhimõtete järgimine ametiasutusel ja kohtul võtta vastu nõuetekohaselt põhjendatud otsus, mis tuleneb määruse nr 207/2009 artiklist 75.

134. Nende eeskirjade järgimine on ühenduse kaubamärgi asjades seda olulisem, et – nagu meenutas Euroopa Kohus – ühtlustamisameti apellatsioonikoda kontrollib talle esitatud kaebuse alusel vastulause põhjendatuse osas uuesti nii õiguslikke kui ka faktilisi asjaolusid.[46]

135. Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on ühtlustamisamet kohustatud teostama oma pädevust kooskõlas liidu õiguse üldiste põhimõtetega.[47]

136. Muu hulgas on täpsustatud ühtlustamisameti kontrollimist käsitlevate suuniste osa A 2. jao („Menetluses järgitavad üldpõhimõtted") punktis 2 („Õigus olla ärakuulatud"), et „vastavalt kaitseõiguste kaitse üldpõhimõttele peab kõigil isikutel, kelle huve mõjutab ametiasutuste otsus, olema võimalik teha teatavaks oma seisukoht. Järelikult antakse kõigis ühtlustamisameti menetlustes pooltele alati võimalus esitada oma seisukoht ja vastuväited". Samuti on sätestatud et „[o]tsuste aluseks võivad olla üksnes põhjused või tõendid, mille kohta huvitatud isikutel on olnud võimalik esitada oma seisukoht".

137. Ühtlustamisameti menetlussuuniste puhul on tegemist omakorda sellise käitumissuuniste normistikuga, mille ühtlustamisamet on enda suhtes ise kehtestanud, ning seega on tingimusel, et need on kooskõlas õigusaktide hierarhias kõrgemal asuvate õigusnormidega, tegemist „võimu piiramisega" ühtlustamisameti poolt, ja niisiis on tal kohustus käituda enda kehtestatud eeskirjade kohaselt.

138. Kõigist neist asjaoludest lähtudes leian, et apellatsioonikoda rikkus BSH õigust olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtet, kui ta vaatas läbi vastulausete osakonna otsuse asjaolude põhjal, mille üle pooled ei olnud vaielnud, mistõttu kahjustati BSH huve.

139. Seega ma järeldan, et määruse nr 207/2009 artikli 63 lõiget 2 ja artikli 75 teist lauset on rikutud.

140. See menetlusnormide rikkumine on seda enam kahetsusväärne, et LG poolt esitatud asjaolud on olnud menetluse tulemuse suhtes ilmselgelt määravad, kuna apellatsioonikoda rahuldas osaliselt tema taotluse, vaadates läbi vastulausete osakonna otsuse nii, et BSH poolt esitatud kaubamärgi „compressor technology" registreerimise taotlus lükataks tagasi suuremas ulatuses.

141. Ühtlustamisamet rõhutas kohtuistungil Euroopa Kohtus seda, et see menetluslik viga on nüüd „parandatud", sest BSH-l oli kahe aasta jooksul võimalik väita oma õiguste rikkumist Üldkohtus toimunud kirjalikus ja suulises menetluses.

142. Esiteks põhineb see argument kummalisel arusaamisel mõistest „parandamine".

46 — Kohtumäärus DTL Corporación *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (C-62/15 P, EU:C:2015:568, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika). Nimelt nähtub määruse nr 207/2009 artikli 64 lõikest 1, et pärast kaebuse põhjendatuse kontrollimist teeb ühtlustamisameti apellatsioonikoda kaebuse kohta otsuse ja ta võib selle raames eelkõige „tegutseda vaidlustatud otsuse teinud talituse pädevuse piires", st et ta võib teha ise vastulause kohta otsuse, lükates selle tagasi või tunnistades selle põhjendatuks, millega ta seega kinnitab või tühistab asja esimese astmena otsustanud ühtlustamisameti talituse otsuse (kohtuotsus DTL Corporación *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet – Vallejo Rosell (Generia), T-176/13, EU:T:2014:1028, punkt 30).

47 — Kohtuotsus Agencja Wydawnicza Technopol *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (C-51/10 P, EU:C:2011:139, punkt 73).

143. Kaitseõigusi tuleb järgida igas menetluses, mille tulemusel võib amet – haldus- või kohtuasutus – teha otsuse, mis mõjutab tuntaval määral isiku huve,[48] ja ühtlustamisamet tunnustab seda sõnaselgelt oma suunistes. Seega saab ühtlustamisamet viisakalt ennast vabandada üksnes seisukohaga, et õigust olla ära kuulatud järgitakse kohtutes.

144. Selline parandamine eeldab, et apellatsioonikoda esitab asjaolud pooltele uuesti arutamiseks, uuendades vajaduse korral suulist menetlust.

145. Teiseks tuleneb see argument uuesti sellest, et aetakse omavahel segi menetluslikud tagatised – mida tuleb pakkuda juhul, kui vastukaebuse esitab pool – ja niisugused menetluslikud tagatised, mis esinevad üksnes seisukohtade vahetamise raames.

146. Kui vastaspool esitab nimelt kaebuse või vastukaebuse, näevad menetlusnormid automaatselt ette uue seisukohtade vahetamise. Seevastu siis, kui ta esitab pelga vastuse kaebusele, tuleb kaebuse esitajal esitada tegelikult põhjendatud taotlus, et lubataks esitada repliik.

147. Käesoleval juhul oleks apellatsioonikoda pidanud määruse nr 207/2009 artikli 63 lõike 2 alusel otseselt paluma BSH-l esitada märkused LG poolt esitatud vastukaebuse kohta.

148. Kõiki neid tegureid arvesse võttes tuleb vaidlusalune otsus tühistada ka seetõttu, et rikuti BSH õigust olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõtet, mis on sätestatud määruse nr 207/2009 artikli 63 lõikes 2 ja artikli 75 teises lauses.

VII. **Kohtukulud**

149. Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 137, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, tehakse otsus kohtukulude jaotamise kohta kohtuotsuses või -määruses, mis lõpetab menetluse.

150. Käesolevas kohtuasjas tuleb märkida, et kuigi vaidlustatud kohtuotsus tuleb tühistada, teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku rahuldada BSH kaebus ja tühistada vaidlusalune otsus. Seetõttu teen ettepaneku, et kuna BSH on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb BSH-l nii esimeses astmes kui ka seoses apellatsioonkaebusega tekkinud kohtukulud jätta ühtlustamisameti kanda.

VIII. **Ettepanek**

151. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku teha järgmine otsus:

1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 4. detsembri 2014. aasta kohtuotsus BSH *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet – LG Electronics (COMPRESSOR TECHNOLOGY) (T-595/13, EU:T:2014:1023).

2. Tühistada Siseturu Ühtlustamise Ameti (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) esimese apellatsioonikoja 5. septembri 2013. aasta otsus (asi R 1176/2012-1), mida on muudetud 3. detsembri 2013. aasta parandusotsusega.

3. Mõista nii esimese astme menetlusega kui ka apellatsioonkaebusega seotud kohtukulud välja Siseturu Ühtlustamise Ametilt.

48 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa jt (C-89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).